

فرهنگ و هنر

پایه هفتم

دوره اول متوسطه

۱۳۹۴

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب: فرهنگ و هنر پایه هفتم دوره اول متوسطه - ۱۰۹

شورای برنامه‌ریزی: مینو آیت‌اللهی، پیروز ارجمند، سید غلامرضا اسلامی، رحمت امینی، مرضیه پناهیان‌پور، مینو رحیمی، فریبا شاپوریان، محمد شهبازی، سید عبدالمجید شریف زاده، زهره مجدآبادی فراهانی، حمید محمدظاهری و رضا مهدوی

مؤلفان: مینو آیت‌اللهی، آبه‌نا اسفندیاری، رحمت امینی، زهرا تقدس نژاد، رضا صفری، میترا زارع، فریبا شاپوریان، مریم کیان و احمد آرمان نوروزی

ویراستار: افسانه حجتی طباطبائی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: لیدا نیک‌روش

مدیر هنری: مجید ذاکری یونسی

طراح جلد: سیدعلی موسوی

طراح گرافیک، صفحه‌آرا: حمید ثابت کلاچاهی، محمد مهدی ذبیحی فرد

حروفچین: زهرا ایمانی نصر

مصحح: فرشته ارجمند، مریم جعفرعلیزاده

امور آماده‌سازی خبر: سپیده ملک‌یزدی

امور فنی رایانه‌ای: سیده‌شیوا شیخ‌الاسلامی، ناهید خیام‌بانی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

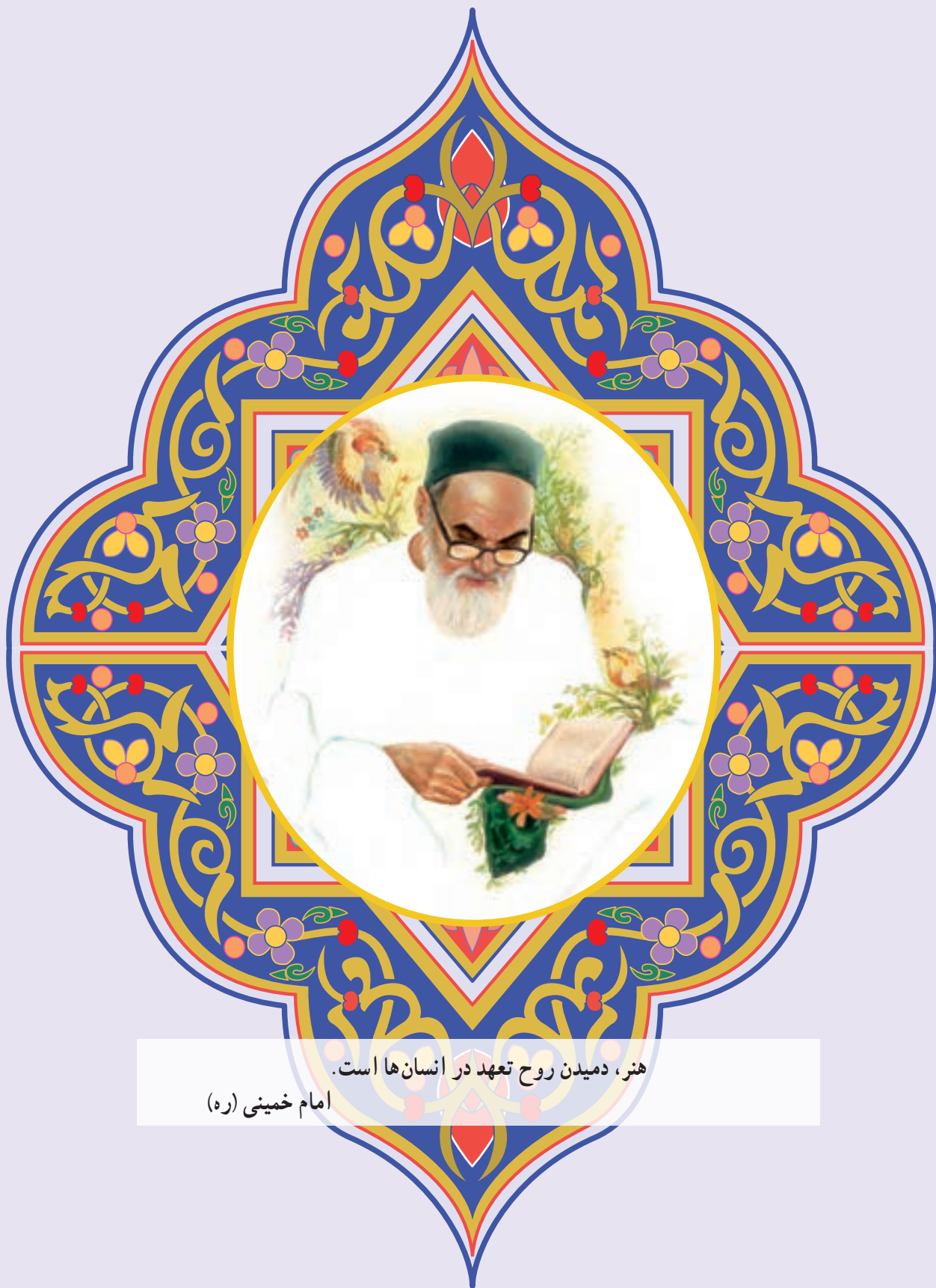
تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ سوم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۲۱۷-۲ ISBN 978-964-05-2217-2

هنر، دمیدن روح تعهد در انسان‌ها است.
امام خمینی (ره)

فهرست

بخش اول : هنرهای تجسمی

فصل اول : طراحی	۱
درس اول : مشاهده	۱
درس دوم : تنوع طرح‌ها	۴
درس سوم : الفبای تصویر	۶
درس چهارم : نظم	۹
فصل دوم : نقاشی	۱۳
درس اول : نقاشی از پدیده‌های طبیعی	۱۳
درس دوم : نقش گل‌ها	۱۸
درس سوم : بافت در نقاشی	۲۴
درس چهارم : نقاشی ایرانی	۲۸
فصل سوم : عکاسی	۳۲
درس اول : منظره‌یابی	۳۲
درس دوم : دوربین‌های تمام خودکار	۳۵
درس سوم : نقطه تأکید	۳۷
درس چهارم : نور	۴۰

بخش دوم : خوشنویسی

فصل اول : آشنایی با اصطلاحات و ابزارهای خوشنویسی	۴۵
فصل دوم : پیدایش و سیر تحول هنر خوشنویسی	۴۹
درس اول : معرفی خط کوفی و مشق خوشنویسی	۴۹
درس دوم : معرفی خط نسخ و مشق خوشنویسی	۵۵
درس سوم : معرفی خط ثلث و مشق سطر نویسی	۶۱
درس چهارم : معرفی خط محقق و مشق خوشنویسی	۶۶

بخش سوم : هنرهای سنتی

فصل اول : طراحی سنتی	۷۱
درس اول : طراحی سنتی چیست؟	۷۱
درس دوم : آشنایی با نقش‌های هندسی	۷۴
درس سوم : طراحی گره	۷۷
فصل دوم : گلیم بافی	۸۱
درس اول : زیراندازها	۸۱
درس دوم : ابزار، وسایل و مواد گلیم بافی	۸۴
درس سوم : بافت گلیم نقش دار	۸۶
فصل سوم : سفالگری	۸۸
درس اول : آشنایی با سفالگری	۸۸
درس دوم : ساختن حجم‌های گلی با روش فشاری	۹۱
درس سوم : ساختن حجم‌های سفالی با روش فنیله‌ای	۹۳

بخش چهارم : هنرهای آوایی

درس اول : وزن	۹۷
درس دوم : لحن (ملودی)	۱۰۱
درس سوم : رنگ صوتی	۱۰۵
درس چهارم : شکل (فرم)	۱۰۸
درس پنجم : بافت	۱۱۱

بخش پنجم : هنرهای نمایشی

درس اول : گفت‌وگو	۱۱۵
درس دوم : گفت‌وگوی نمایشی	۱۱۷
درس سوم : شخصیت و موقعیت در نمایش	۱۱۹
درس چهارم : ماجراهای نمایشی	۱۲۱

هو الجمیل

دانش آموز عزیز

اگر نگاهی هر چند کوتاه و گذرا به تاریخ کشور عزیزمان داشته باشید، به راحتی به این نکته پی خواهید برد که این سرزمین روزگاری مهد فرهنگ، تمدن و هنر بوده است. عراق و گزافه نخواهد بود اگر ادعا کنیم که کشور ما خاستگاه و سرچشمه هنرهای گوناگونی است که بسیاری از آنها را دیگر کشورهای اسلامی با عنوان هنر اسلامی به دنیا عرضه کرده‌اند.

سخن از زیبایی، هنر و چگونگی آموزش آن در نظام آموزش و پرورش رسمی کشورها با حساسیت‌ها و مسائل مختلفی همراه است که به ماهیت این حوزه یادگیری مربوط می‌شود اما در ایران به دلیل آنچه در بالا به آن اشاره شد، این حساسیت بیشتر است.

کتابی که پیش رو دارید، حاصل تلاش خدمتگزاران شما در گروه هنر دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری است. بدان امید که محتوای طراحی شده نه تنها پاسخی به نیازها، استعدادها و علایق شما باشد بلکه زمینه آشنایی هر چه بیشتر شما، میراث داران این مرز و بوم، را با میراث فرهنگی و هنری پرافتخارتان فراهم آورد. این کتاب از پنج بخش تشکیل شده است: هنرهای تجسمی، هنرهای خوش‌نویسی، هنرهای سنتی، هنر آوایی و هنرهای نمایشی.

در بخش هنرهای تجسمی، با طراحی، نقاشی و عکاسی آشنا خواهید شد. در این بخش، یادگیری طراحی به‌عنوان مادر هنرهای تجسمی ضروری است اما شما می‌توانید از میان دو رشته هنری دیگر، با توجه به علاقه و استعداد خود، یکی را انتخاب کنید.

بخش هنرهای سنتی نیز شامل طراحی سنتی (نقش‌های هندسی، گره‌ها)، گلیم بافی و سفالگری است. از این بخش لازم است طراحی سنتی را بیاموزید اما می‌توانید از بین رشته‌های گلیم بافی و سفالگری یک رشته را با توجه به نیازهای خود برای یادگیری انتخاب کنید.

هنرهای آوایی، نمایشی و خوشنویسی نیز از جمله فعالیت‌های هنری هستند که لازم است شما عزیزان با آنها آشنا شوید.

امیدواریم این کتاب بتواند به شما آینده‌سازان این مرز و بوم کمک کند تا علاوه بر آشنایی با رشته‌های هنری گوناگون، نیازها، علایق، استعدادها و توانایی‌های خود را بشناسید و در راه شکوفایی آنها گام بردارید. چرا که

قلندران حقیقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آن کس که از هنر عاری است

بخش اول

هنرهای تجسمی

تفصیل اول

طراحی

تفصیل دوم

نقاشی

تفصیل سوم

عکاسی

